

Pogled u prošlost

Festival malih scena iz 2005. godine, dok se još činilo da će obnova uskoro

Probe u t

Među najavljenim, a neispunjenim obećanjima o gradnji ili obnovi riječkih kulturno-infrastr

KAD U NASLJEDE DOBIJEŠ

Reprezentativna 127 godina stara zgrada Filodrammatike na riječkom Korzu jedno je od onih zapuštenih mitskih zdanja riječke kulture iz vremena kad su zabave, dramske i glazbene priredbe te karnevalski spektakli bili omiljeni oblik okupljanja Riječana. U Rijeci je još krajem 18. stoljeća osnovano Filharmonijsko društvo za diletante, čija je djelatnost vremenom zamrla, ali je 1872. godine ponovno osnovano Filharmonijsko dramsko društvo, koje je sjedište imalo današnje zgrade Radija Rijeke, dok bogati riječki obrtnici nisu uz pomoć Riječke banke i industrijalca Ploecha otkupili Kuću Struppi i na najvažnijoj riječkoj pješačkoj ruti sagradili svoj društveni dom – Filodrammaticu.

Zgrada Filharmonijskog dramskog društva, čiji je orkestar imao više od šezdeset članova, sagrađena je u samo godinu dana prema projektu arhitekta Giacoma Zammattija, najznamenitijeg graditelja Rijeke s kraja 19. stoljeća, te je svečano otvorena 1890. godine. Kao kulturno dobro zaštićena je stotinjak godina kasnije, 1992., nakon preuzimanja nekadašnjeg Doma JNA pod čijom je upravom bila od 1945.

Uzdah razočaranja

Danas bi je prepoznali i Zammattio i brojni njegovi suvremenici, uz neizostavan uzdah razočaranja njenom pohabanošću i nesvršishodnošću. Prizemlje zgrade dugo je nakon što ju je preuzela JNA bilo kavana, pa zatim ambiciozna knjižara VBZ-a koja je prepustila prostor nadomjestku za nikad izgrađenu riječku knjižnicu. A na katu, gdje je Zammattio smjestio pravo malo kazalište, bogato ukrašeno rokoko-štukaturama, poprsjima glazbenika bečkog kipara Ludwiga Strichtiusa i stropnom kompozicijom s alegorijama glazbe, plesa i drame tršćanskog slikara Eugenija Scomparinija, danas je zapuštena scena koju koriste studenti glume i razni skupovi kojima ne smeta otužno stanje zdanja čija je ljepota svojedobno nadmašivala sve zgrade na Korzu.

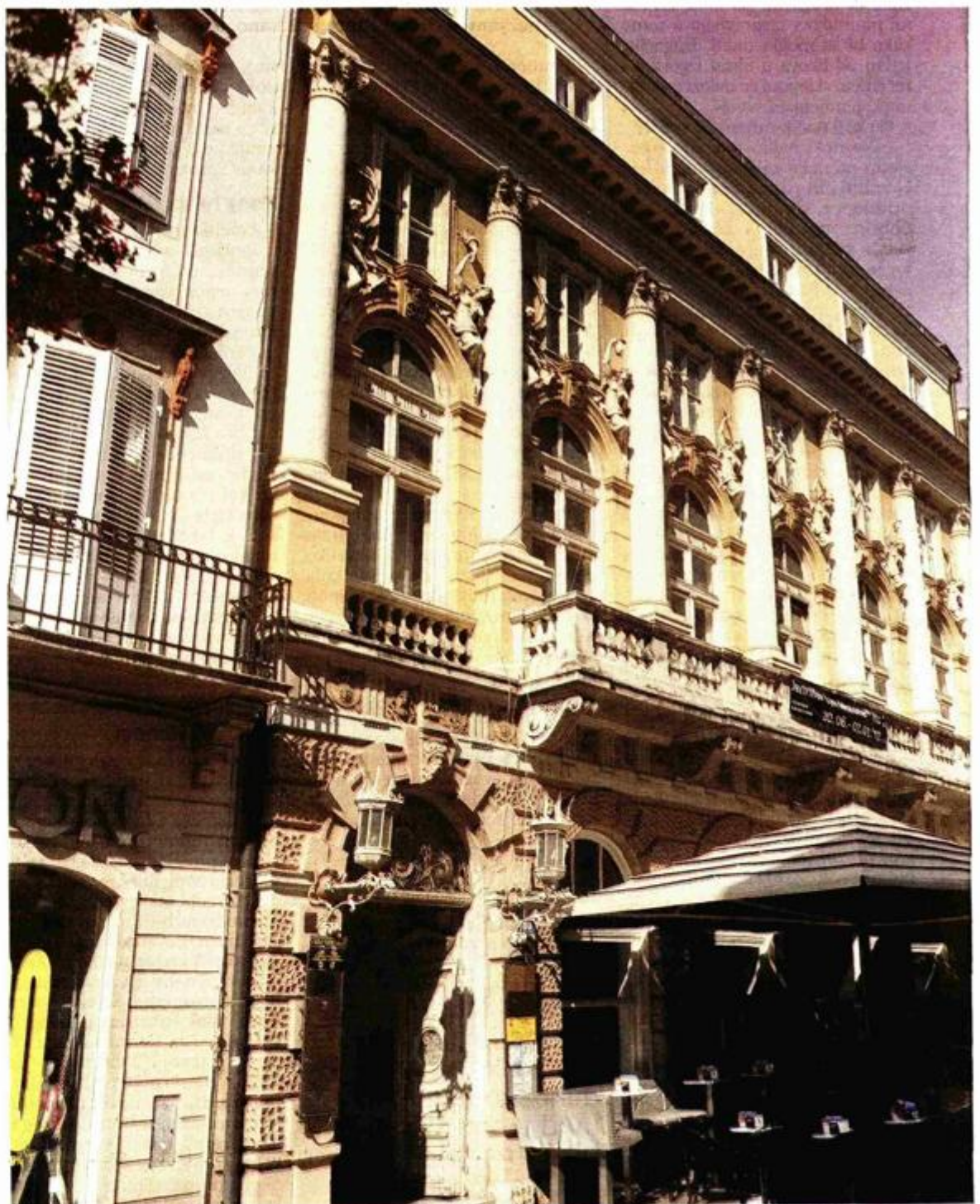
Prizemlje zgrade dugo je nakon što ju je preuzela JNA bilo kavana, pa zatim ambiciozna knjižara VBZ-a koja je prepustila prostor nadomjestku za nikad izgrađenu riječku knjižnicu. A na katu, gdje je Zammattio smjestio pravo malo kazalište, bogato ukrašeno rokoko-štukaturama, poprsjima glazbenika bečkog kipara Ludwiga Strichtiusa i stropnom kompozicijom s alegorijama glazbe, plesa i drame tršćanskog slikara Eugenija Scomparinija, danas je zapuštena scena koju koriste studenti glume i razni skupovi kojima ne smeta otužno stanje zdanja čija je ljepota svojedobno nadmašivala sve zgrade na Korzu

Nasuprot dvorani za dramske i glazbene priredbe, koja zajedno s ostalim prostorima vapi za obnovom, smještena je sala koja se koristi za izložbenu djelatnost izvođača naviklih na skromne uvjete. Tim prostorima danas upravlja Savez udruga Molekula.

U bespućima hrvatskog interneta naći ćemo vijest od 17. siječnja 2003. da su toga dana ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda Ferdinand Meder i riječki gradonačelnik Vojko Obersnel u Rijeci potpisali ugovor o zaštiti zgrade Filodrammatice u Rijeci. Po tom programu od 2003. do 2005. treba ispitati stanje, provesti konzervatorsko-restauratorska istraživanja te izraditi idejni, glavni i izvedbeni projekt obnove prvog kata, ulaza i prilaza zgradi. Kako je tada istaknuo riječki gradonačelnik, samo taj dio posla koštao će oko 1,3 milijuna kuna, što će podmiriti Grad Rijeka. Restauratorski radovi i obnova, koji bi se obavljali od 2006. do 2009., stajali bi sedam do devet milijuna kuna, a bude li Grad u mogućnosti, obnova bi se proširila i na dijelove zgrade koji nisu obuhvaćeni potpisanim ugovorom.

Rekonstrukcija zgrade

U međuvremenu je za obnovu Filodrammatice pribavljena 2008. godine i građevinska dozvola, a početak radova najavljen je za 2009. godi-

Reprezentativna zgrada čija ljepota, iako narušena, i danas nadmašuje sve zgrade na Korzu

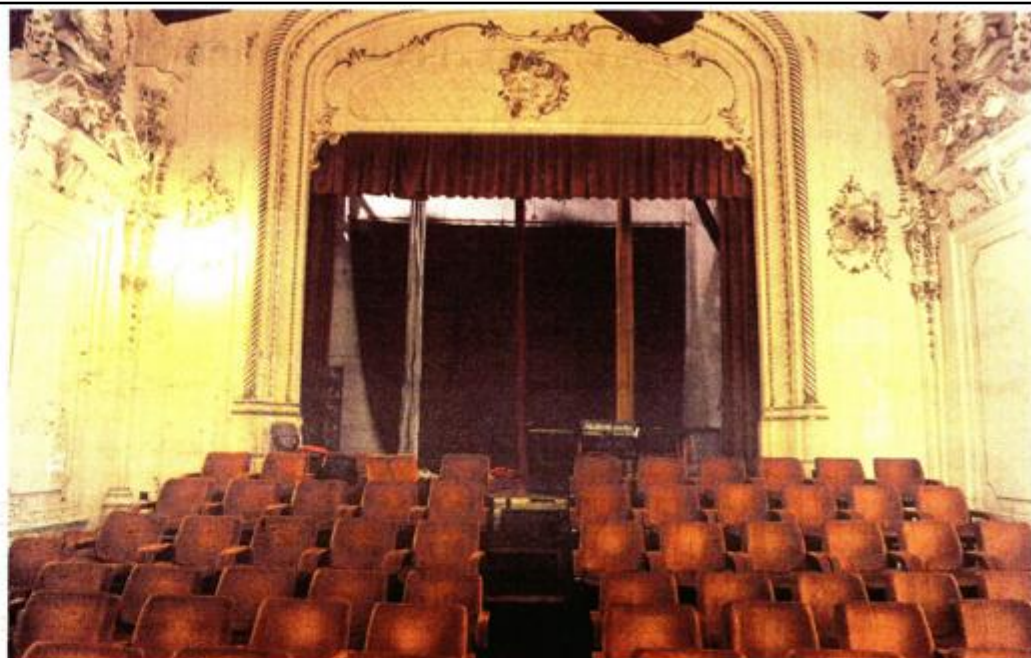
nu. No kao i u nekim drugim najavama važnih kulturno-infrastrukturnih projekata u Rijeci, zbog svjetske krize i recesije prelivene na domaću scenu i obnova Filodrammatice je zaustavljena, odnosno nikad nije ni započela. Novac je potrošen na konzervatorsko-restauratorska istraživanja te izradu dokumentacije, i to nešto više

od dva milijuna kuna, ali kako kažu u Odjelu za kulturu Grada Rijeke, novac nije propao jer »izrađena dokumentacija bit će upotrijebljena kada ova investicija dođe na red za realizaciju, odnosno iza 2020. godine«. Naime obnova Filodrammatice nije prioritet aktualne gradske Strategije kulturnog razvitka do 2020. godine.

Glavnim projektom planirana je rekonstrukcija zgrade, odnosno obnova prostora cijele zgrade i to konstruktivna sanacija, ugradnja dizala i tehnička opremljenost prostora odgovarajućim instalacijama i opremom. Zgrada ne mijenja svoju društvenu, kulturnu namjenu. U prizemlju zgrade ostaje ugostiteljska

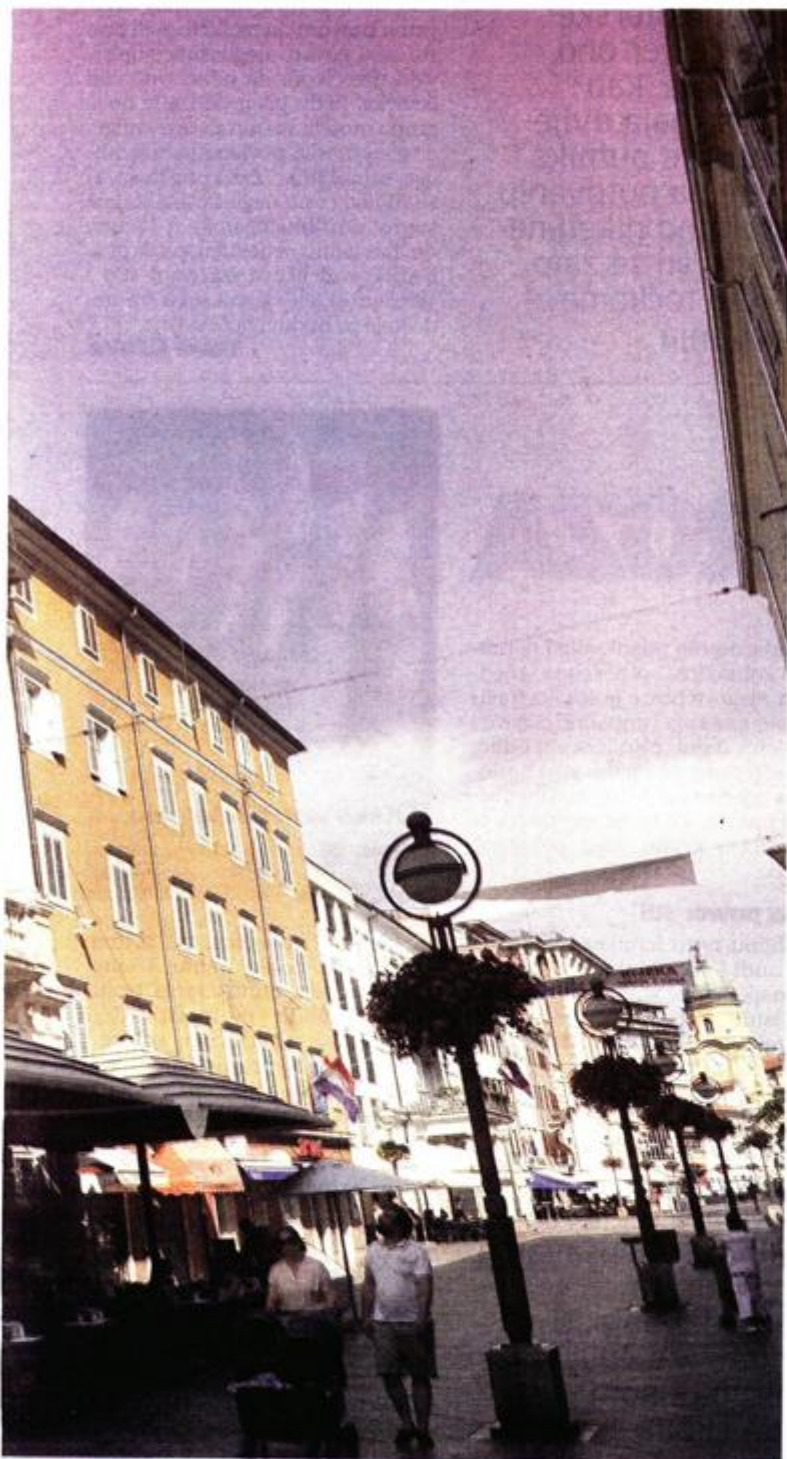
Ivorani ispod stropne kompozicije s alegorijama glazbe, plesa i drame

Rokoko-štukature ukrašavaju pravo malo kazalište na prvom katu

ukturnih objekata, zgrada Filodrammatice na riječkom Korzu zauzima značajno mjesto

VIŠE NEGO ŠTO ZASLUŽUJEŠ

Dotrajalost na svakom koraku

Stropna instalacija za bolju nuždu

Stubište je vidjelo i bolje dane

namjena, prostorije drugog, trećeg i četvrtog kata također ne mijenjaju namjenu. Prema projektu obnavlja se dvorana s pozornicom za višenamjensko korištenje prostora za glazbene i scenske predstave te kulturna i protokolarna događanja, obnavlja se spomenički vrijedan neostilski prostor prvog kata i ulazna ve-

ža sa stubištem u svim izvornim pojedinostima, po pravilima konzervatorske struke. Od 2003. do 2011. godine na konzervatorsko-restauratorska istraživanja, izradu konzervatorsko-restauratorske dokumentacije, te projektne dokumentaciju potrošeno je 2.216.839,76 kn. Planirana vrijednost investicije tada izrade-

nom projektom dokumentacijom procijenjena je na iznos od 38 milijuna kuna.

Propadanje

Odjel za kulturu rješenje za upravljanje zgradom pronašao je u Savezu udruga Molekula, koji izvedbeno-scenski i galerijski prostor od 2014. godine koristi za svoje potrebe zajedno s SKC-om. U Udruzi su svjesni ograničenja koja pred njih postavlja

činjenica da je zgrada u kojoj djeluju zaštićeno kulturno dobro, a vjerojatno i nesklada kitnjaste historicističke arhitekture i novih pravaca kojima se u istraživanju umjetnosti bave njezine članice. Savez udruga Molekula orijentiran je naime na predstavljanje suvremenih umjetničkih praksi, novomedijskih radova i srodnih područja poput sound arta, intermedijalnih i interaktivnih instalacija. U toj čudnoj simbiozi prošlosti i

sadašnjosti zapušteni prostor kulture u središtu grada potihopropada. Premda njegovi korisnici na mrežnoj stranici ističu da Filodrammatica bilježi novi uzlet kroz razvoj nezavisnih kazališnih produkcija, stalnih edukativnih satova suvremenog plesa, filmske edukacije i prezentacije različitih radova umjetnika koji su upravo u ovoj galeriji napravili svojevrsan pomak, klasificirajući ju kao za sada jedini posve novomedijski orijentiran prostor u gradu, ništa ne može popraviti činjenicu neprimjerenog odnosa prema spomeniku.

Problem svih prostora koje je Grad ustupio upravo nezavisnoj sceni jest u tome što su derutni ili ruševni, djelomično ili potpuno nefunkcionalni, a sve ih prati obećanje da će jednoga dana biti obnovljeni. Tih se obećanja podosta nakupilo posljednjih desetljeća i da su ostvarena bio bi ovo grad prekrasnih primjera sačuvane kulturne baštine, a vjerojatno i sretnijih spojeva arhitekture i korisnika. Ali nije.

Palača Filodrammatice, projektirana po uzoru na srednjoeuropske glazbene zavode, samo je jedan od bisera koji svjedoči da smo u naslijeđe dobili više nego što smo zavrijedili.

Nela VALERJEV OGURLIĆ
Snimio Roni BRMALJ